

Sygn. akt I C 324/22 upr

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 sierpnia 2022 r.

Sąd Rejonowy w Kwidzynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Halina Maliszewska

Protokolant: sekretarz sądowy Patrycja Lis

po rozpoznaniu w dniu 18 sierpnia 2022 r. w Kwidzynie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. w W.

przeciwko W. S.

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powoda (...) S.A. w W. na rzecz pozwanej W. S. kwotę 1.817 zł (jeden tysiąc osiemset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sędzia Halina Maliszewska

Sygn. akt I C 324/22 upr.

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. z siedzibą we W. wystąpił w dniu 30 marca 2022 r. przeciwko pozwanej W. S. z roszczeniem o zapłatę kwoty 9.577,32 zł z umownymi odsetkami za opóźnienie równymi dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 08 stycznia 2022 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu według norm przepisanych, w tym kosztami zastępstwa procesowego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że poprzez podpisanie weksla dnia 29 stycznia 2020 r. pozwana zobowiązała się do zapłaty w dniu 07 stycznia 2022 r. kwoty wskazanej na wekslu w wysokości 9.577,32 zł. W dniu 07 grudnia 2021 r. powód wezwał pozwaną bezskutecznie do wykupu weksla. Weksel został wystawiony przez pozwaną na zabezpieczenie zwrotu całego zadłużenia z tytułu pożyczki gotówkowej nr (...) z dnia 29 stycznia 2020 r. udzielonej przez powoda. Na dochodzoną pozwem należność składa się suma pozostałych do zapłaty rat pożyczki oraz należne maksymalne odsetki za opóźnienie liczone za każdy dzień opóźnienia w płatności każdej z rat. Pozwana podpisując własnoręcznie kalendarz spłat знаła doskonale wysokość swojego zobowiązania i termin spłaty. Granice wypełnienia weksla określała deklaracja wekslowa, którą pozwana również podpisała. Roszczenie stało się wymagalne w dniu 07 stycznia 2022 r. (k. 2-2v akt).

Pismem z dnia 25 maja 2022 r. powód sprecyzował żądanie pozwu w ten sposób, że wniósł o zasądzenie kwoty 9.521,00 zł z umownymi odsetkami za opóźnienie w wysokości maksymalnych odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 13

stycznia 2022 r. do dnia zapłaty oraz kwoty 56,32 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty (k. 30 akt).

Pozwana W. S. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda zwrotu kosztów procesu.

Pozwana podniosła zarzuty wypełnienia weksla przez powoda niezgodnie z zawartym porozumieniem, niewykazania istnienia roszczenia co do zasady i wysokości oraz sprzeczności postanowień umowy pożyczki (nieuzgodnionych indywidualnie) z dobrymi obyczajami, rażąco naruszających interesy ekonomiczne pozwanej jako konsumenta.

W uzasadnieniu wskazała, że dokonała spłaty kapitału wraz z odsetkami w całości w łącznej kwocie 10.676 zł. W takim stanie rzeczy wypełnienie przez powoda weksla na kwotę 9.577,32 zł było bezpodstawne.

Zarzuciła, że do umowy wprowadzono dodatkowe opłaty i prowizje (wynagrodzenie prowizyjne i usługa (...)). W sumie zatem pozaodsetkowe koszty pożyczki wyniosły kwotę równą kwocie pożyczki (9000 zł). Pozwana przy zawarciu umowy nie miała świadomości o istnieniu tak znacznych pozaodsetkowych kosztów pożyczki i gdyby taką wiedzę posiadała, to nie zawarłaby przedmiotowej umowy. Pozwana podkreśliła, że nie uzgadniała ze stroną powodową warunków w/w dodatkowych wynagrodzeń pożyczkodawcy, dlatego też należy traktować je jako bezprawnie nałożone na pożyczkobiorcę. Rażąca i to w znacznym stopniu jest dysproporcja między kwotą wypłaconej pożyczki a wartością prowizji i opłaty za usługę (...). Podniosła, że gdyby miała świadomość wykupienia drugiej z w/w należności, to zapewne skorzystałaby z udogodnień nią przewidzianych (np. obniżenie raty lub przesunięcie terminu). Obciążenie pozwanej jako pożyczkobiorcy w/w kosztami w wysokości równoważnej kwocie pożyczki jest działaniem nieuczciwym, nierzetelnym, sprzecznym z dobrymi obyczajami i definitywnie nie zasługującym na ochronę prawną. Zastrzeżenie tak wysokiej prowizji i kosztu usługi dodatkowej nie znajduje żadnego uzasadnienia i zdecydowanie trzeba je uznać za naruszające dobre obyczaje i prawa pozwanej jako konsumenta. Istotne wątpliwości pozwanej budziła też okoliczność obciążenia jej kwotą 129 zł tytułem opłaty przygotowawczej obok wynagrodzenia umownego w postaci odsetek umownych.

Na marginesie pozwana podniosła nadto, że powód nie złożył wywierającego właściwe skutki prawne wypowiedzenia umowy. Zgodnie z pkt 8.1 umowy do wywołania prawidłowych skutków prawnych wypowiedzenia elementem koniecznym było uprzednie wezwanie pożyczkobiorcy do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania. Powód nie dopełnił tego obowiązku, więc roszczenie dochodzone pozwem jest przedwczesne.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 28 stycznia 2020 r. pozwana W. S. zawarła z powodem (...) S.A. z siedzibą w B. umowę pożyczki gotówkowej nr (...) na kwotę 9.000 zł.

Całkowita kwota do zapłaty wynosiła pierwotnie 20.880 zł i obejmowała spłatę pożyczki w kwocie 9.000 zł, odsetki umowne w kwocie 2.880 zł, opłatę przygotowawczą w wysokości 129 zł, wynagrodzenie prowizyjne w wysokości 7.771 zł i wynagrodzenie z tytułu usługi (...) w wysokości 1.100,00 zł. Odsetki umowne zostały następnie obniżone do kwoty 2.197 zł z uwagi na obniżenie stóp procentowych przez RPP.

Spłata miała nastąpić w 36 równych miesięcznych ratach w wysokości po 580 zł, płatnych do 7 – go każdego miesiąca poczynając od marca 2020 r. Termin płatności ostatniej raty przypadła na dzień 07 lutego 2023 r. Tytułem zabezpieczenia spłaty pozwana wystawiła weksel własny in blanco nie na zlecenie oraz podpisała deklarację wekslową określającą warunki wypełnienia weksla.

Pożyczkodawca zastrzegł sobie prawo naliczania od zadłużenia przeterminowanego odsetek w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie. Zastrzegł sobie również prawo wypowiedzenia umowy z zastrzeżeniem 30 – dniowego okresu wypowiedzenia w przypadku, gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczy 30 dni, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania.

Powód ponadto zastrzegł sobie prawo wypełnienia weksla in blanco na sumę odpowiadającą zadłużeniu, gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczy 30 dni po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania oraz w terminie 14 dni od wypowiedzenia umowy.

(**dowód:** umowa pożyczki gotówkowej nr (...) z dnia 2020-01-28 k. 3 – 6 akt, harmonogram spłat k. 7 akt, deklaracja wekslowa wystawcy weksla k. 10 akt, wniosek o udzielenie pożyczki k. 73 – 80 akt)

Pozwana W. S. na poczet umowy pożyczki zawartej z powodem dokonała 20 wpłat na łączną kwotę 10.676,00 zł. Ostatnią ratę w kwocie 562 zł pozwana wpłaciła w dniu 11 września 2021 r.

(**dowód:** Zakładka P. dla umowy: (...) k. 33 akt, potwierdzenia przelewów k. 41 – 60 akt)

Pismem z dnia 8 listopada 2021 r., nadanym w dniu 9 listopada 2021 r. powód wezwał pozwaną do zapłaty zaległych dwóch rat pożyczki, wymagalnych w dniach 07 października 2021 r. i 07 listopada 2021 r. w łącznej wysokości 1.091,00 zł w terminie 7 dni od daty otrzymania pisma, pod rygorem wypowiedzenia umowy nr (...). Pozwana wezwanie odebrała w dniu 15 listopada 2021 r. o godzinie 12:38:25.

Pismem z dnia 7 grudnia 2021 r., nadanym w dniu 8 grudnia 2021 r. powód wypowiedział pozwanej umowę pożyczki oraz wezwał do wykupu weksla. Jednocześnie powód poinformował pozwaną, że na zadłużenie w łącznej wysokości 9.577,32 zł składają się:

- kwota niespłaconej pożyczki – 9.521 zł;
- umowne odsetki z tytułu braku spłaty rat w terminie za każdy dzień zwłoki – 56,32 zł.

Wypowiedzenie umowy pożyczki wraz z wezwaniem do wykupu weksla pozwana odebrała w dniu 13 grudnia 2021 r. o godzinie 12:28:42. Pozwana nie dokonała żadnej wpłaty na rzecz powoda.

Powód wypełnił weksel in blanco na kwotę 9.577,32 zł określając termin płatności na dzień 7 stycznia 2022 r.

(**dowód:** wezwanie do zapłaty k. 20 akt, wypowiedzenie umowy pożyczki wraz z wezwaniem do wykupu weksla k. 9, 22 akt, wydruki z systemu Poczty Polskiej S.A. z potwierdzeniem doręczenia k. 21, 23 akt, weksel – k. 8 akt)

Sąd zważył, co następuje:

Mając na uwadze powyższe ustalenia, Sąd uznał roszczenie powoda za bezzasadne i jako takie oddalił.

Stan faktyczny został ustalony przez Sąd wyłącznie na podstawie dowodów z dokumentów prywatnych przedłożonych przez obie strony. Dokumenty te nie były kwestionowane przez strony postępowania. Sąd również nie znalazł podstaw, aby odmówić im wiarygodności. Dokumenty przedłożone zarówno przez powoda, jak i pozwaną były ze sobą zgodne, tworząc spójną całość. Przedłożony przez strony materiał dowodowy Sąd uznał za wystarczający do wyjaśnienia sprawy i rozstrzygnięcia sporu między stronami.

Z przedłożonych dokumentów wynika, że powód zawarł z pozwaną umowę pożyczki gotówkowej nr (...) w dniu 28 stycznia 2020 r. Z wydruku Zakładka P. dla umowy: (...) oraz przedłożonych przez pozwaną potwierdzeń przelewów wynika, że W. S. wpłaciła na poczet przedmiotowej pożyczki łączną kwotę 10.676 zł, po czym zaprzestała dokonywania dalszych spłat. W konsekwencji umowa pożyczki została jej wypowiedziana, co powód wykazał stosownymi dokumentami. Chybione są zatem zarzuty pozwanej, że nie otrzymała wezwania do zapłaty i wypowiedzenia umowy przed wypełnieniem weksla. Pozwanej doręczono wypowiedzenie. Co prawda w ocenie Sądu nie było podstaw do wypowiedzenia (o czym w dalszej części uzasadnienia) ale samo wypowiedzenie zostało wysłane przez powoda i doręczone pozwanej.

Dochodzona pozwem kwota wynikała ze zobowiązania wekslowego, a weksel stanowił zabezpieczenie umowy pożyczki gotówkowej zawartej między powodem i pozwaną. Sporządzenie weksla odpowiada warunkom art. 10 i 101 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku Prawo wekslowe (tekst ujednolicony Dz.U. z 2022 roku, poz. 282).

Z dokonanych przez Sąd ustaleń wynika jasno, iż weksel, z którego strona powodowa wywodziła roszczenie objęte powództwem, był tzw. wekslem gwarancyjnym, czyli mającym stanowić zabezpieczenie zobowiązań wynikających z innej umowy cywilnoprawnej łączącej strony. Gwarancyjny charakter weksla własnego nabiera zaś istotnego znaczenia pomiędzy remitentem a wystawcą weksla, gdyż wystawca weksla może w takim wypadku podnosić szereg zarzutów subiektywnych, czyli dotyczących stosunku podstawowego zabezpieczonego wekslem. Oczywiście nie przenosi to automatycznie sporu na płaszczyznę stosunku podstawowego – gdyż podstawą żądania nadal jest roszczenie wynikające z weksla – jednak stosunek podstawowy służy w tym wypadku za podstawę ewentualnej obrony pozwanego, że wierzytelność podstawowa albo nie powstała, albo wygasła – w całości lub części (por. m.in. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 1963 r., sygn. akt III CO 56/63). Podkreślić również należy, iż wierzyciel, który dochodzi wierzytelności wekslowej, nie musi wykazywać podstawy prawnej zobowiązania, może powołać się tylko na treść weksla. W stosunku między wystawcą a remitentem samodzielność zobowiązania wekslowego ulega jednak osłabieniu. Jeżeli zobowiązanie wekslowe jest ważne, wystawca może, w braku skutecznych zarzutów wekslowych, podnieść zarzuty oparte na stosunku podstawowym i na ich podstawie podważać zarówno istnienie, jak i rozmiar zobowiązania wekslowego ze względu na jego związek ze stosunkiem podstawowym. Spór przenosi się wówczas na płaszczyznę stosunku prawa cywilnego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2008 r., sygn. akt IV CSK 65/08). Innymi słowy, art. 10 Prawa wekslowego nie podważa abstrakcyjnego charakteru zobowiązania wekslowego, a jedynie osłabia odpowiedzialność dłużnika wekslowego przez umożliwienie mu odwołania się do stosunku podstawowego łączącego wystawcę weksla i remitenta (tak w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2016 r., sygn. akt V CSK 519/15).

W niniejszej sprawie pozwana podniosła dwa zarzuty ze stosunku podstawowego, tj. niewykazania istnienia roszczenia dochodzonego pozwem co do zasady i wysokości oraz stosowania przez pożyczkodawcę niedozwolonych (abuzywnych) postanowień w umowie będącej źródłem zobowiązania. Obydwa podniesione zarzuty były powiązane ze sobą w sposób bezpośredni.

Zaznaczyć należy, że zgodnie z treścią art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Umowa pożyczki jest zatem umową dwustronnie obowiązującą. W przypadku pożyczki pieniężnej pożyczkodawca po przekazaniu pożyczkobiorcy ustalonej kwoty pieniężnej ma zatem prawo żądać zwrotu pożyczonych środków finansowych.

Na gruncie przedmiotowej sprawy wskazać trzeba, że pozwana zawarła z powodem umowę pożyczki jako konsument, co wynika wprost z typu pożyczki wskazanego we wniosku o udzielenie pożyczki. Do zawarcia tej umowy będą miały zatem zastosowanie przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim. Stosownie bowiem do treści przepisu art. 22¹ k.c. w zw. z art. 5 punkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst ujednolicony Dz.U. z 2022 r., poz. 246) za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Z kolei w myśl art. 3 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 złotych albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, przy czym za umowę o kredyt konsumencki uważa się między innymi umowę pożyczki. Przy umowie pożyczki głównymi świadczeniami stron są: po stronie pożyczkodawcy – udostępnienie określonych środków finansowych do korzystania na określony okres czasu, a ze strony pożyczkobiorcy – zwrot tych środków. Umowa pożyczki została przy tym ukształtowana w kodeksie cywilnym w taki sposób, że co do zasady może być zarówno umową odpłatną, jak i nieodpłatną. W przypadku zawarcia przez strony odpłatnej umowy pożyczki, wynagrodzenie pożyczkodawcy winno być wyraźnie określone w umowie. Zwyczajowo formę

wynagrodzenia za korzystanie z cudzego kapitału stanowią odsetki, ewentualnie zapłata prowizji. Ustawodawca – aby przeciwdziałać ocenianemu negatywnie w świetle zasad współżycia społecznego zjawisku lichwy oraz aby chronić interesy słabszych uczestników obrotu gospodarczego, jakimi zazwyczaj są konsumenci – wprowadził przy tym do kodeksu cywilnego instytucję odsetek maksymalnych, których wysokość winna stanowić podstawowe odniesienie do oceny ekwiwalentności wysokości wynagrodzenia pożyczkodawcy ustalonego w umowie. Stopa tych odsetek odzwierciedla bieżący układ stosunków gospodarczych, „cenę” pieniądza w obrocie międzybankowym i poziom inflacji, zapewnia więc pożyczkodawcom godziwy zysk. Z drugiej strony jej wprowadzenie nie pozwala podmiotom uprzywilejowanym, jakim zwykle w obrocie z konsumentami znajdującymi się w trudnej sytuacji materialnej, niewykształconymi lub mającymi trudności intelektualne z rozeznaniem konsekwencji swojego działania, są pożyczkodawcy, na wykorzystywanie przymusowego położenia słabszej strony umowy. Odsetki, obok prowizji za udzielenie pożyczki, stanowią wynagrodzenie pożyczkodawcy za korzystanie przez kredytobiorcę z jego środków finansowych. Trzeba też podkreślić, że umowa pożyczki, sformułowana zgodnie z zasadami uczciwego i rzetelnego obrotu na rynku kapitałowym, powinna jasno określać, które opłaty i prowizje stanowią zysk pożyczkodawcy, a które są pobierane na pokrycie konkretnych kosztów ponoszonych przez niego w związku z zawartą umową i jej obsługą. Te ostatnie powinny zostać przy tym określone w wysokości rzeczywiście ponoszonej przez pożyczkodawcę tak, aby nie stanowić ukrytego źródła zysku.

W umowie pożyczki będącej przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie koszty pożyczki zostały ustalone łącznie na kwotę 11.880 zł. Na te koszty pożyczki składały się następujące należności: 129 zł – opłata przygotowawcza, 7.771 zł – prowizja, (...) – 1.100 zł oraz odsetki w łącznej kwocie 2.880 zł, przy czym łączna kwota odsetek na skutek zmiany stóp procentowych przez Radę Polityki Pieniężnej uległa obniżeniu do 2.197,00 zł (zgodnie z wyjaśnieniami przedstawionymi przez powoda w piśmie procesowym z dnia 25 maja 2022 r.)

Odnosząc się do kwestii wysokości opłaty przygotowawczej w kwocie 129 zł Sąd uznał, iż mieściła się ona w granicach swobody umów. Opłata ta była uzasadniona z punktu widzenia podjętych przez powoda czynności formalnych, organizacyjnych związanych ze zbadaniem zdolności kredytowej pozwanej, uruchomieniem środków, a także przygotowaniem dokumentacji pożyczkowej.

Wątpliwości Sądu wzbudziła natomiast wysokość prowizji w kwocie 7.771 zł stanowiąca 86,34 % kwoty przekazanej pozwanej tytułem pożyczki oraz opłata w kwocie 1.100 zł za dodatkową usługę (...).

Powód nie wykazał, aby postanowienia umowne w w/w zakresie zostały uzgodnione indywidualnie z pozwaną (art. 385¹ § 4 k.c.), co wobec kwestionowania tej okoliczności przez pozwaną winien był uczynić. Pożyczkodawca bowiem posiłkował się wzorcem umowy pożyczki. Zauważyć w tym miejscu należy, iż pożyczkodawca jest instytucją kredytową zajmującą się prowadzeniem działalności gospodarczej w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych i przy zawieraniu umów posługuje się wzorcami umownymi. Dlatego też należało ustalić, czy postanowienia umowy zawartej z pozwaną były dla stron wiążące. Sąd bowiem może, a nawet powinien dokonywać oceny postanowień zawartych z konsumentami umów, a także postanowień samych wzorców umów co do ich zgodności z prawem. Ocena ta może zostać dokonana in concreto w toczącym się między przedsiębiorcą a konsumentem sporze, którego przedmiotem są skutki prawne określonego postanowienia umowy. Umowy konsumenckie podlegają ocenie w świetle klauzuli generalnej z art. 385¹ § 1 k.c. z wyłączeniem jedynie jednoznacznie sformułowanych postanowień określających główne świadczenia stron oraz tych postanowień, na których treść konsument miał rzeczywisty wpływ, co musi zostać wykazane przez przedsiębiorcę (tak: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15 czerwca 2007 roku, VI Ca 228/07). Sama tylko rachunkowa zgodność z regulacją zawartą w ustawie o kredycie konsumenckim nie wyklucza takiej kontroli.

Zgodnie z treścią przepisu art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Postanowienie

umowy może zatem zostać uznane za niedozwolone po łącznym spełnieniu wskazanych wyżej przesłanek. Wskazać trzeba, że obie wskazane w przepisie art. 385¹ § 1 k.c. formuły prawne służą ocenie tego, czy klauzule umowne przekraczają określone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej w zakresie kształtowania praw i obowiązków stron konsumenckiego stosunku obligacyjnego twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków konsumenta (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 r., sygn. akt I CK 832/04). W rozumieniu przepisu art. 385¹ § 1 k.c. „rażące naruszenie interesów konsumenta” oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym, natomiast „działanie wbrew dobrym obyczajom” w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku. Abuzywne postanowienie umowne kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, która to sprzeczność rażąco narusza jego interesy. Istotą dobrych obyczajów jest szeroko rozumiany szacunek dla drugiego człowieka. W stosunkach z konsumentami powinien wyrażać się on niewykorzystywaniem uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty przy zawieraniu umowy i jej realizacji, rzetelnym traktowaniu konsumenta jako równorzędnego partnera umowy. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami można więc uznać działania zmierzające do wykorzystania dominującej pozycji, wykorzystania przymusowego położenia drugiej strony, niedoinformowania, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Działania te potocznie określa się jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 sierpnia 2011r., sygn. akt VI ACa 262/11).

Zdaniem Sądu orzekającego, za niedozwolone klauzule umowne w świetle treści przepisu art. 385¹ § 1 k.c. należy uznać te postanowienia umowne, które pod postacią opłat pobieranych formalnie na poczet pokrycia kosztów konkretnych czynności, w rzeczywistości stanowią dla pożyczkodawcy źródło dodatkowego zysku, ukrytego przed konsumentem, pozwalającego mu omijać przepisy dotyczące wysokości odsetek maksymalnych oraz niedopuszczalności kary umownej za niespełnienie świadczenia pieniężnego (por. przepis art. 483 § 1 k.c.).

Przenosząc zatem powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, w ocenie Sądu należy stwierdzić, iż zawarte w umowie stron postanowienia dotyczące pobierania przez pożyczkodawcę prowizji w wysokości 86,34 % kwoty pożyczki stanowią niedozwolone klauzule umowne.

Z umowy nie wynika na poczet jakich czynności prowizja została pobrana. Natomiast w piśmie procesowym z dnia 30 czerwca 2022 r. powód wyjaśnił, że prowizja została pobrana na pokrycie między innymi podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) w kwocie 1.710 zł, wynagrodzenia w kwocie 1.044 zł za pośrednictwo w zawieraniu umów wypłaconego na rzecz pośrednika/doradcy finansowego oraz kosztu pozyskania kapitału pożyczki. Twierdzeń tych powód jednak nie wykazał. Nie wykazał poniesienia kosztów pozyskania kapitału pożyczki, ani kosztów zapłaty wynagrodzenia pośrednikowi ani na co została przeznaczona kwota prowizji 5.017 zł (7.771 zł – 1.710 zł – 1.044 zł). W związku z powyższym uznać zatem należy, że stanowi ona wyłącznie dodatkowy nieuzasadniony zysk po stronie powoda. W ocenie Sądu brak jest podstaw do obciążania konsumenta pełnymi kosztami prowadzonej przez powoda działalności gospodarczej a do tego sprowadza się obciążenie pozwanej koniecznością zapłaty podatku dochodowego należnego od powoda. Tym bardziej, że podatek ten powód zobowiązany jest uiszczyć od przychodu (m.in. prowizji), który sam sobie określił w bardzo wysokiej wysokości zawierając umowę pożyczki. Naliczenie zatem przez powoda w/w prowizji w wysokości wskazanej w umowie godziło w dobre i uczciwe praktyki kupieckie, w sposób rażąco naruszał interes pozwanej jako konsumenta i prowadziło do uzyskania dodatkowego zysku z naruszeniem przepisów dotyczących wysokości odsetek maksymalnych.

W ocenie Sądu orzekającego niedozwoloną klauzulą umowną była również opłata w kwocie 1.100 zł za usługę (...).

Wysokość tej opłaty została określana przez pożyczkodawcę zupełnie dowolnie i z uwzględnieniem jedynie interesu pożyczkodawcy – zważywszy, że druga strona umowy nie miała na jej treść żadnego wpływu. Umowa pożyczki gotówkowej stanowiła gotowy druk, który przedstawia się pożyczkobiorcom do podpisania i nie mają oni możliwości negocjowania jej warunków. W ramach tej opcji umowy możliwym było skorzystanie z jednorazowego w całym

okresie kredytowania uprawnienia do bezpłatnego odroczenia maksymalnie dwóch kolejnych terminów płatności rat lub bezpłatnego obniżenia o 50 % maksymalnie czterech kolejnych rat, które należało spłacić w dodatkowym okresie kredytowania wynoszącym maksymalnie 2 miesiące w następstwie odroczenia rat i 4 miesiące w następstwie obniżenia rat. Tak sformułowane warunki umowne przy opłacie dodatkowej za w/w pakiet wynoszącej 1.100 zł (stanowiącej ponad 12 % całkowitej kwoty pożyczki) przy ratach skalkulowanych na kwotę 580 zł zdaniem Sądu orzekającego godziły w dobre i uczciwe praktyki kupieckie oraz w sposób rażąco naruszało interes pozwanej jako konsumenta. Usługa ta wbrew zapisom nie była bezpłatna a cena 1.100 zł rażąco nieadekwatna do oferowanych przez powoda umową usług. Ewidentnie zapisy umowy o bezpłatnych uprawnieniach odroczenia lub obniżenia raty były nieprawdziwe i wprowadzały w błąd pozwaną jako konsumenta.

Uznając zapis umowy za niedozwoloną klauzulę Sąd miał również na uwadze, że obowiązek uiszczenia w/w opłaty został nałożony na pozwaną z góry, niezależnie od tego, czy faktycznie skorzystała ona z którejkolwiek z opcji oferowanych w ramach (...). W ocenie Sądu zgodne z dobrymi obyczajami byłoby obciążanie dodatkową opłatą pożyczkobiorcy faktycznie wnioskującego o skorzystanie z dodatkowych opcji. W niniejszej sprawie pozwana W. S. nie złożyła wniosku o skorzystanie z możliwości oferowanych przez (...) (a przynajmniej powód wbrew swojemu obowiązkowi wynikającemu z art. 6 k.c. faktu takiego nie wykazał). Obciążanie więc jej dodatkową, tak wysoką opłatą za samą możliwość skorzystania z odroczenia lub obniżenia rat na krótki okres jest niezgodne z zasadami współżycia społecznego. Takie zapisy umowy nie mogą zyskać akceptacji Sądu. Są ewidentnie sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interes pozwanej.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał, iż żądanie kwot 7.771 zł i 1.100 zł wraz z żądanymi od nich odsetkami nie było wiążące dla pozwanej stosownie do treści art. 385¹ § 1 k.c. Sąd przychylił się do podniesionego przez pozwaną zarzutu zastosowania przez powoda niedozwolonych klauzul umownych. Pożyczka udzielona pozwanej została oprocentowana maksymalnymi odsetkami, które w ocenie Sądu stanowią wystarczające wynagrodzenie dla powoda.

Reasumując, na kwotę należną powodowi od pozwanej powinny składać się kapitał w wysokości 9.000 zł, odsetki umowne w łącznej wysokości 2.197 zł oraz opłata przygotowawcza w wysokości 129 zł, tj. łącznie 11.326 zł. Zgodnie z postanowieniami umownymi pożyczka gotówkowa miała zostać spłacona w 36 ratach, których wysokość po odjęciu abuzywnych kosztów wynosiłaby 314,61 zł (11.326 zł : 36).

W związku z powyższym wypowiedzenie pozwanej przez powoda umowy pożyczki w grudniu 2021 r. było nieuzasadnione i niezgodne z łączącą strony umową. Do grudnia 2021 r. pozwana powinna mieć zapłacone 22 raty, czyli łącznie 6.921,42 zł (22 x 314,61 zł). Faktem bezspornym było, że pozwana do tego momentu miała zapłacone 10.676 zł, co oznacza, że nie tylko nie pozostawała w opóźnieniu w płatności kwoty równej jednej racie (w związku z czym nie ziszczył się warunek zastrzeżony w pkt 8.1 lit. a umowy pożyczki gotówkowej), a wręcz posiadała w tym zakresie nadpłatę. W związku z brakiem opóźnienia w płatności ze strony pozwanej za trafny uznać należało podniesiony przez pozwaną zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem. Jak wskazano już bowiem we wcześniejszej części uzasadnienia, warunkiem wypełnienia weksla in blanco miało być opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekraczające 30 dni po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania i w terminie 14 dni od wypowiedzenia umowy.

Z uwagi na bezzasadność i wynikającą z niej bezskuteczność wypowiedzenia umowy pożyczki oraz wypełnienia weksla przez powoda wierzytelność z umowy nr (...) wbrew twierdzeniom podniesionym w pozwie nie stała się w całości wymagalna. Wskazać należy, że pozwana nie zalegała z płatnością rat również na dzień wyrokowania.

Na dzień zamknięcia rozprawy, tj. 18 sierpnia 2022 r. wierzytelność z tytułu umowy pożyczki gotówkowej nr (...) była wymagalna do kwoty 9.438,30 zł (30 x 314,61 zł). Pozwana do tej pory zapłaciła na poczet przedmiotowej pożyczki kwotę 10.676 zł, więc dochodzona przez powoda wierzytelność została zaspokojona ponad wymagalną część.

W związku z powyższym Sąd na podstawie art. 3 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2001 r. o kredycie konsumenckim w zw. z art. 358¹ § 1 k.c. a contrario oddalił powództwo w całości, o czym orzeczono w punkcie 1. wyroku.

O kosztach procesu Sąd postanowił na podstawie art. 98 k.p.c. obciążając nimi powoda jako stronę przegrywającą spór.

Na zasądzoną od powoda na rzecz pozwanej kwotę 1.817 zł składa się wynagrodzenie pełnomocnika będącego radcą prawnym w kwocie 1.800 zł, ustalone na podstawie § 2 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (tekst ujednolicony Dz.U. z 2018 r., poz. 265) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Sędzia Halina Maliszewska